

Achtergrond deelnemers

We hebben alle leerkrachten van het eerste leerjaar in Vlaanderen bevroegd.

244 leerkrachten namen deel aan de bevraging:

63% van de volledige groep staat al minstens 10 jaar in een eerste leerjaar, van wie de helft al langer dan 20 jaar.

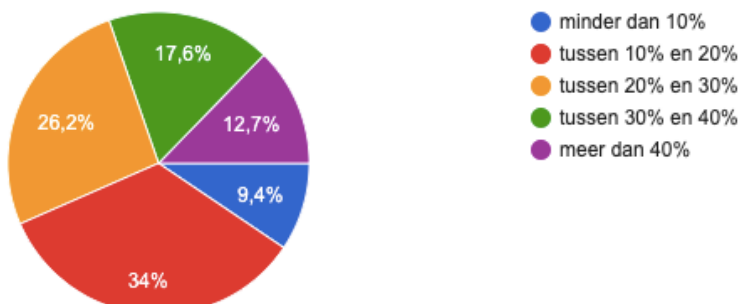
De deelnemers vertegenwoordigen alle Vlaamse provincies. Hieronder vind je een overzicht met de verspreiding van de deelnemers:

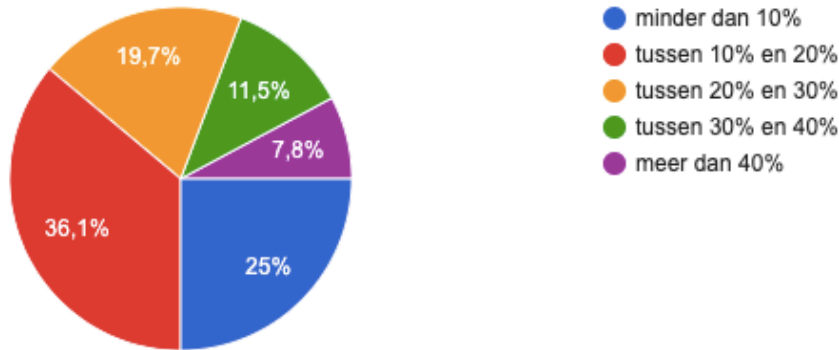
Problemen met de vaardigheden van het fonemisch bewustzijn

Uit de bevraging blijkt dat heel wat kinderen bij de start van het eerste leerjaar problemen hebben met de vaardigheden van het fonemisch bewustzijn. We verwijzen hiervoor naar de grafiek hieronder.

Een **ruime helft** van de scholen signaleert dat minstens **20% van hun kinderen bij de start van het schooljaar problemen hebben met de vaardigheden van het fonemisch bewustzijn**. 25% van de scholen heeft minstens 30% kinderen die er problemen mee hebben en een derde van de deelnemers meldt dat 10% tot 20% kinderen er problemen mee hebben.

De helft van de deelnemers meldt dat 20% van de kinderen **extra begeleiding** krijgt voor de vaardigheden van het fonemisch bewustzijn. Een gedetailleerder overzicht van de percentages kun je in onderstaand taartdiagram vinden.

Problemen met specifieke vaardigheden fonemisch bewustzijn

Er zijn weinig kinderen die met slechts 1 van de 4 vaardigheden van het fonemisch bewustzijn problemen hebben: 2% voor manipuleren, 3,5% voor isoleren, 4% voor analyse en 10% voor synthese.

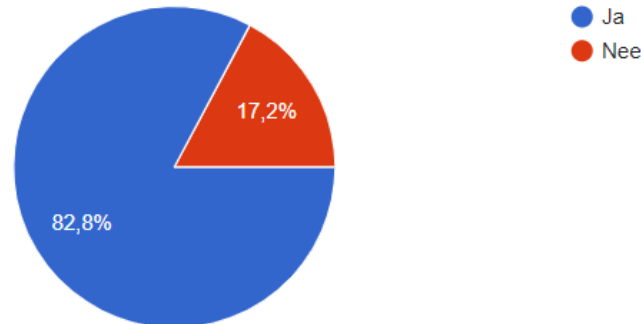
We proberen in onderstaande tabel een overzicht te geven van de problemen. Kinderen die problemen vertonen met “isoleren”, vertonen vaak ook problemen bij minstens één andere vaardigheid van het fonemisch bewustzijn. 60% van de problemen rond de vaardigheden van het fonemisch bewustzijn situeert zich bij het “isoleren”, al dan niet in combinatie met een andere vaardigheid. Dat is niet zo verrassend, vermits “isoleren” de eerste vaardigheid is van het fonemisch bewustzijn. Als je het “isoleren” niet beheerst, kom je evenmin tot analyse, synthese of manipuleren.

Problemen die als gemeenschappelijke basis synthese en analyse hebben, leiden tot minder gecombineerde problemen: 20% voor synthese en slechts 2% voor analyse.

Vaardigheden fonemisch bewustzijn	Percentage
Isoleren + een of meerdere vaardigheden	57.7
Synthese + een of meerdere vaardigheden	20.6
Analyse + manipuleren	2,9

Achterstand bij het leren lezen

Ruim 80% van de deelnemers meldt dat ze bij kinderen, die in september moeite hadden met de vaardigheden van het fonemisch bewustzijn, een achterstand opmerken bij het leren lezen.

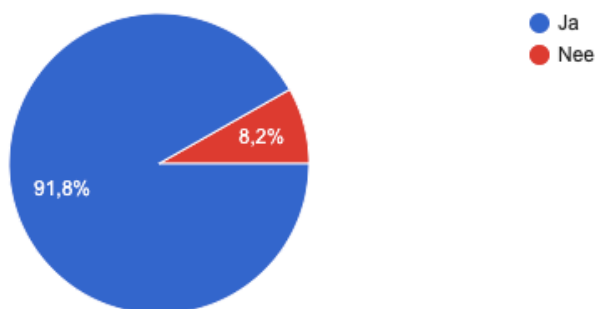
Bij de vraag of er ook nog andere oorzaken aan de basis liggen van problemen met het leren lezen, antwoordt 75% bevestigend. Een andere thuistaal wordt het meest als andere oorzaak genoteerd. Daarna volgen mogelijke oorzaken als concentratie, schoolrijpheid, letterkennis en lateralisatieproblemen.

Aandacht voor fonemisch bewustzijn

Een grote helft van de deelnemers vindt dat er in de derde kleuterklas voldoende aandacht besteed wordt aan de vaardigheden van het fonemisch bewustzijn. Een derde vindt van niet. Daarnaast vindt 20% van de deelnemers dat het afhangt van school tot school, van leerkracht tot leerkracht en sommigen hebben er geen zicht op.

Digitaal materiaal

De meeste deelnemers (91%) zien een meerwaarde in digitaal materiaal om te oefenen aan de vaardigheden van het fonemisch bewustzijn.

De 4 meest voorkomende tips over wat niet mag ontbreken in een app zijn:

1. Er moet correct verklankt worden. De taal moet Vlaams zijn i.p.v. Hollands.
2. Er moet gewerkt worden met pictogrammen, visuele ondersteuning.
3. Er moet ruimte zijn voor differentiatie en variatie.
4. Kinderen moeten er zelfstandig mee aan de slag kunnen, het moet gebruiksvriendelijk zijn.